

شماره:

تاریخ:

پیوست:

پیشنهادات شفافیتی برای انتخابات ریاست جمهوری

نسخه اول (در حال تکمیل)؛ فروردین ۱۳۹۶

۱. شعار انتخاباتی در حوزه شفافیت

بکارگیری گسترده‌ی شفافیت و مشارکت فعال و مؤثر مردم و نخبگان در مسائل حکومتی، در راستای مقابله با فساد، افزایش مسئولیت‌پذیری حکومتی، ارتقاء کارآمدی و سرمایه‌ی اجتماعی

۲. در حوزه‌ی شفافیت حکومتی (سیاسی)

۱-۱. قوانین پایه (۸ مورد)

نکته: در مورد آنچه تحت عنوان «سیاست کلی» ذکر شده، منظور این است که نامزد محترم وعده می‌دهد که تلاش مضاعفی را برای تدوین و تصویب این مطالب تحت عنوان سیاست کلی بکار خواهد گرفت. در صورتی که این مسیر فراهم نشد، سند مشابهی را تحت عنوان لایحه و یا مقررات داخلی دولتی به تصویب خواهد رساند.

عنوان سیاست ، لایحه	توضیح
سیاست کلی، لایحه مقابله با تعارض منافع	تعارض منافع، ریشه و علت بروز تمام مفاسد و تخلفات است. لذا نه تنها آگاهی از چیستی آن برای همه اقشار ضروری است، بلکه لازم است با قوانین، مهم‌ترین مصادیق تعارض منافع را هدف گرفته و اقدامات مناسب را متناسب با هر یک از آن مصادیق در پیش گرفت. صرفاً از باب نمونه: <ul style="list-style-type: none"> • شفافیت موقعیت‌های در معرض تعارض منافع (پرخاطر) نسبت به کلیه جایگاه‌های کشور • شفافیت مشاغل و محدودیت در تصدی همزمان دو شغل، پست یا سمت (برای کلیه مسئولین) • شفافیت درآمدها و دارایی‌های کلیه مسئولین کشور • شفافیت یا محدودیت اخذ و اعطای هدایا

شماره:

تاریخ:

پیوست:

<ul style="list-style-type: none"> • شفافیت کلیه پروژه‌ها و قراردادهای حکومتی • شفافیت بودجه و عملکرد بودجه • شفافیت تصمیمات و اقدامات حکومتی • شفافیت جلسات شورایی و کمیسیونی • شفافیت فرایندها و قوانین • محدودیت ارائه پروژه‌های حکومتی به مسئولین و کارکنان دولتی و وابستگان آنها • شفافیت و محدودیت در فعالیت‌های تجاری (قانون درب‌های چرخان - Revolving Door) • شفافیت و محدودیت در اخذ کمک‌های مالی در انتخابات • ضمانت‌های اجرایی قانون (اعم از گزارش‌گری تخلفات) 	
<p>گزارش‌گری تخلفات (یا افشاگری) و حسب ادبیات بین‌المللی آن سوت‌زنی (Whistleblower) مهم‌ترین ضرورت و مکمل شفافیت محسوب می‌شود. قوانین گزارش‌گری مشارکت مردم در امر نظارت و کشف تخلف را اقتصادی کرده و از آنها در برابر آسیب‌های احتمالی و انتقام‌جویی محافظت می‌کند. تبدیل کردن مردم به ناظرانی همیشه بیدار (با قراردادان جوایز مادی و غیرمادی) سبب می‌شود تا خود را همه جا در معرض نظارت عمومی دیده و این خطر و ترس از کشف شدن، انگیزه آنها از ارتکاب به جرم را به حداقل برساند.</p> <p>یکی از مهم‌ترین مصادیق گزارش‌گری تخلفات، درخواست از عموم مردم برای گزارش رشوه و تخلفات قانونی (در بدنه حکومتی)، گرانفروشی و تقلب (در کسب و کار) است.</p> <p>اطلاعات بیشتر: اینجا را ببینید.</p>	<p>لایحه گزارش‌گری تخلفات</p>
<p>دولت‌ها عموم فعالیت‌های خود را از طریق قرارداد خرید (عقد بیع) انجام می‌دهند، در حالی که ظرفیت فراوانی در برگزاری چالش (عقد جعاله) وجود دارد. در این سازوکار دولت برای انجام امور خود، دست یاری را به سمت عموم مردم دراز کرده و جایزه‌ای مشخص (عموماً مادی) را در ازای ارائه بهترین و سریع‌ترین خروجی قرار می‌دهد.</p>	<p>لایحه برگزاری مسابقات حکومتی (چالش)</p>

شماره:

تاریخ:

پیوست:

چنین شرایطی و با کنار رفتن رانت‌ها و نزدیکی‌ها (که در عموم قراردادهای مرسوم است) همه افراد فارغ از درجه و اعتبار و مدرک، جهت پیروزی در این مسابقه با هم رقابت می‌کنند. نتیجه چنین سازوکاری، دستیابی حکومت به انبوهی از خروجی‌های قابل استفاده در ازای پرداخت هزینه برای یکی (یا تعداد محدودی) از آنها، آنهم در شرایطی بسیار رقابتی و تلاشگرانه می‌باشد.

صرفاً از برای نمونه:

- قراردادن جایزه برای هر کسی (حقوقدانی) که بتواند مغایرت تحریم‌های آمریکا و اروپا علیه ایران را در دادگاه‌های بین‌المللی به اثبات برساند؛
 - برگزاری مسابقه برای گردآوری مهم‌ترین مصادیق فرایندهای ناکارآمد و کاغذبازی (Red Tape) و نیز در راستای تنقیح قوانین (مثلاً: شناسایی قوانین متعارض، منسوخ، مجمل، ...);
 - برگزاری مسابقه برای تولید نمونه‌ی اولیه از یک محصول فناورانه‌ی خاص و مورد نیاز (مثلاً با ضمانت پتنت کردن، پشتیبانی از تولید انبوه و یا خرید آن);
- نکته: کلیه مسابقات حکومتی تنها در یک سامانه واحد برگزار می‌گردد.

لازم است دریچه‌ای واحد برای ثبت عریضه‌ها و درخواست‌های عمومی نسبت به انجام مسائل مختلف (از سوی دولت) ایجاد شود، که متعاقب آن، دولت خود را مکلف به انجام و یا ذکر پاسخ رسمی دلایل عدم امکان انجام آن نماید. بدیهی است صرفاً عریضه‌هایی که بتواند تعداد مشخصی امضا را به خود جلب نماید، شایسته بررسی و اقدام خواهد بود.

لایحه عریضه
(درخواست عمومی)

شفافیت، عموم مردم (بویژه خیرگان و ذی‌نفعان و فعالان) را در مراحل مختلف «اقدام حکومتی»، یعنی: «عارضه‌یابی، شناخت مسائل، اولویت‌بندی مسائل، تدوین راه‌کارها، اولویت‌بندی راه‌کارها، اجرا، نظارت و ارزیابی» به طور گسترده، فعال و سازنده‌ای مشارکت می‌دهد. در همین زمینه لازم است سامانه‌ای واحد طراحی گردیده و از ظرفیت مردم بهره‌گیری شود. برای نمونه:

لایحه‌ی مشارکت‌جویی عمومی در مراحل اقدام حکومتی

- درگاه‌های مشارکت مردم در عارضه‌یابی (شناسایی و اولویت‌بندی مشکلات)
- درگاه‌های مشارکت عمومی در تدوین راه‌کارها (شناسایی راه‌کارهای مناسب)

شماره:

تاریخ:

پیوست:

- درگاه‌های مشارکت مردم در فرایندهای نظارت
- درگاه‌های مشارکت مردم در فرایندهای ارزیابی عملکرد

۱-۲. لوایح مربوط به شفافیت مسئولین (۳ مورد)

عنوان لایحه	توضیح
لایحه شفافیت نامزدهای انتخابات	<ul style="list-style-type: none"> • شفافیت جزئیات و ترکیب منابع مالی نامزدها • شفافیت جزئیات و ترکیب هزینه‌های انتخاباتی • شفافیت درآمدها و دارایی‌های نامزد • مشاغل و فعالیت‌های پیشین • مکتوب وعده‌های انتخاباتی (در قالب‌های قابل اندازه‌گیری) • مکتوب و جزئیات مواضع نامزد پیرامون مسائل مهم روز اطلاعات بیشتر: http://map.tp4.ir/post/17
لایحه شفافیت مسئولین	<ul style="list-style-type: none"> • شفافیت حقوق و مزایا: شفافیت کلیه حقوق و مزایای حقوق‌بگیران دولتی، که جمع مبلغ دریافتی ماهیانه‌ی آنها بالای ۵ برابر حقوق پایه است. • درآمدها و دارایی‌ها: شفافیت کلیه درآمدها و دارایی‌های مسئولین (بالا تر از رده‌ی کارمند) • اعلام عمومی سفرها و مزایای مسافرتی (داخلی و خارجی) • شفافیت برنامه‌ها و اقدامات اطلاعات بیشتر: http://map.tp4.ir/post/11
لایحه محدودیت و شفافیت هدایا	<ul style="list-style-type: none"> • ممنوعیت اعطای هدیه از جایگاه مسئولیتی • ممنوعیت کلی دریافت هدایای با ارزش مادی بالای ۵۰۰ هزار تومان / در صورت ناگزیر بودن در دریافت، الزام به ثبت و گزارش عمومی آن (در یک سامانه‌ی واحد)

۱-۳. لوایح مربوط به شفافیت سازمانی و فرایندی (۲ مورد)

شماره:

تاریخ:

پیوست:

عنوان لایحه	توضیح
لایحه شفافیت نظامات شورایی و کمیسیونی	<ul style="list-style-type: none"> • شفافیت مشخصات محتوایی جلسات (عناوین و مفاد دستور جلسه، دعوتنامه‌های جلسه، مشروح مکتوب و برخط مذاکرات، پخش زنده و آرشیو تصویری جلسات، آراء اعضاء، متن کامل مصوبات جلسه) • شفافیت مشخصات شکلی جلسات (مختصات زمانی و مکانی جلسه، مدعوین جلسه، لیست حضور و غیاب، میزان تأخیر و عدم حضور، اسامی رئیس و دبیر جلسه، نایبان اعضاء، کلیه هزینه‌های مرتبط با جلسه) • سایر نکات: <ul style="list-style-type: none"> ○ ثبت و درج کلیه این اطلاعات در یک سامانه‌ی واحد (برای کل دستگاه‌های اجرایی کشور) ○ امکان حضور فیزیکی عموم مردم در جلسات علنی، بدون حق رأی و صحبت. اقتضاهای خاص این حضور (نظیر شرط سنی، ثبت‌نام‌ها و نظایر آنها) می‌تواند در آیین‌نامه‌های اجرایی تعیین گردد. <p>اطلاعات بیشتر: http://map.tp4.ir/post/7</p>
لایحه شفافیت قانون‌گذاری	<p>الزام ذکر موارد زیر برای کلیه طرح‌ها و لوایح (با هدف دقت مضاعف در تدوین):</p> <ul style="list-style-type: none"> • تبیین موضوع اصلی، موضوعات فرعی • چکیده رسمی قانون • اسامی کلیه افراد مشارکت کننده در تدوین طرح • ذکر هزینه‌های جانبی تدوین طرح • ذکر اهداف و مبانی هر قانون • ذکر دقیق اسناد بالادستی مرتبط • ذکر دقیق قوانین مکمل، متعارض در قانون • ذکر مجریان و مهلت‌های زمانی انجام قانون • ذکر جرائم مشخص عدم انجام قانون • ذکر ناظران یا فرایندهای نظارتی • ذکر شاخص‌های ارزیابی موفقیت یا شکست

شماره:

تاریخ:

پیوست:

- ذکر کلیه مستندات و ضامم
 - انجام و ذکر مستندات «اثرسنجی قانون»
- اطلاعات بیشتر: <http://map.tp4.ir/post/3>

